

Siipikarjan salmonellavalvontaohjelma

Munintakanojen terveys 17.11.2014

Ylitarkastaja Tiia Tuupanen
Eläinten terveys ja hyvinvointi -yksikkö

Suomi ja siipikarjan salmonella

- EU-lisävakuudet ja EU:n hyväksymä kansallinen valvontaohjelma liittymisen yhteydessä 1995
- Tavoitteena
 - varmistaa elintarvikkeiden turvallisuus
 - pitää esiintyvyys siipikarjassa alle 1 %:ssa
- Salmonellavalvontaohjelma kattaa kaikki serotyypit
- EU:ssa siipikarjan salmonellavalvontaohjelmat pakollisiksi 2007 - 2010
 - Kattaa vain 2 serotyyppiä

Siipikarjan salmonellavalvontaohjelma

Munintakanat, broilerit, kalkkunat

1. Pakollinen terveystarkkailu
2. Toimenpiteet epäiltäessä tai todettaessa salmonella

Rokottaminen ja mikrobilääkkeiden käyttö salmonella-tartuntojen ennaltaehkäisyyn tai hoitoon on kielletty.

Pakollinen terveystarkkailu - toimijan ilmoitukset -

- Ilmoitus kunnaneläinlääkärille uusien lintujen ottamisesta pitopaikkaan
 - Kahden viikon kuluessa parven saapumisesta tai vuosisuunnitelma
- Tiedot toimijan näytteenotoista ja tutkimustuloksista kunnaneläinlääkärille
- Ilmoitus pitopaikassa todetusta salmonellatartunnasta kunnaneläinlääkärille

Pakollinen terveystarkkailu - toimijan näytteenotto -

Munintakanat	Ajankohta	Näytelaji	Näytemäärä
Emokasvatus	Untuvikot	Pohjapaperi/ alusmateriaali/ sivelynäyte	10 kpl
	4 vk iässä	Tossunäyte	2 paria
		Ulostenäyte	2 x 150 g
	2 vk ennen muninnan alkua	Tossunäyte	2 paria
		Ulostenäyte	2 x 150 g
	Munivat emot	3 viikon välein	Tossu ja sivelypöly
Uloste			2 x 150 g
Hautomo	Tuotantoympäristönäytteet kirjallisen, kunnaneläinlääkärille toimitetun valvontasuunnitelman mukaan		

Pakollinen terveystarkkailu - toimijan näytteenotto -

Munintakanat	Ajankohdat	Näytelaji	Näytemäärä
Kasvatus	Untuvikot	Pohjapaperi/ alusmateriaali/ sivelynäyte	5 kpl
	2 vk ennen muninnan alkua tai siirtoa kanalaan	Tossunäyte	2 paria
		Ulostenäyte	2 x 150 g
Muniva parvi	<ul style="list-style-type: none">• 22-26 vk iässä• 15 vk välein• 4 vk sisällä ennen teurastusta	Tossunäyte	2 paria
		Ulostenäyte	2 x 150 g
Pienimuotoinen toiminta	1-2 krt vuodessa	Tossunäyte	1 pari/osasto
		Ulostenäyte	150 g

Näytteiden toimittaminen laboratorioon

- Toimita näyte hyväksytyyn laboratorioon
- Sovi näytteiden pakkaamisesta ja lähettämisestä laboratorion kanssa
- Täytä lähete huolellisesti
 - Näytteenottopäivä
 - Näytteenoton syy
 - Pitopaikkatunnus
 - Yhteystiedot
 - Parvitunniste
 - Parven ikä
 - Tiedot parvesta
- Lähetä näyte näytteenottopäivänä

Pakollinen terveystarkastus - toimijan kirjanpito -

- Luettelo pitopaikan linnuista
- Kirjanpito salmonellanäytteenotosta
 - Parvikohtainen
 - Näytteenottopäivämäärä
 - Tutkimustulos
 - Tiedot parvesta
 - Säilytysaika 5 vuotta

Pakollinen terveystarkastus - tarkastuskäynti -

- Kunnaneläinlääkärin tarkastuskäynti **kerran vuodessa**
 - Emokanala: kahdesti jokaisen parven munintavaiheen aikana
 - Pienimuotoinen toiminta: joka toinen/joka kolmas vuosi
- Pitopaikassa oltava ainakin yksi näytteenoton kannalta sopivan ikäisiä lintuja sisältävä parvi

Pakollinen terveystarkastus

- tarkastuskäynti -

1. Salmonellavalvonnan toteutuminen

- Kirjanpito salmonellanäytteenotoista

2. Viranomaisnäytteenotto

- Näytteenotto parvista, jotka näytteenottoon sopivassa iässä

3. Tautisuojausten ja tuotantohygienian tarkastaminen

- Eläintautiriskien hallinta
- Kirjanpito: rehut, lääkitys, sairaudet, kuolleisuus
- Omavalvonnan kuvaus
- Kuvaus menettelytavoista pitopaikan suojaamiseksi tarttuvilta eläintaudeilta

Kirjallinen tarkastuskertomus

➤ Pitopaikan
omistaja/haltija

➤ Aluehallintovirasto

➤ Munapakkaamo

➤ Teurastamo

Tarkastuspäivämäärä:	Tarkastuskäynnin dnro:
----------------------	------------------------

PITOPAIKAN TIEDOT

Pitopaikasta vastuussa oleva toimija	Puhelin	Sähköposti
Osoite		Kunta
Pitopaikan osoite (jos eri kuin yllä)		
Tilatunnus		Pitopaikkatunnus
Teurastamo	Onko lihan suoramyyntiä? ☐ Kyllä ☐ Ei	
Munapakkaamo	Onko kananmunien suoramyyntiä? ☐ Kyllä ☐ Ei	

KUNNANELÄINLÄÄKÄRIN TIEDOT

Kunnaneläinlääkäri	Puhelin	Sähköposti
--------------------	---------	------------

TIEDOT TUOTANNOSTA

Eläinlaji:	☐ Broileri	☐ Kalkkuna	☐ Munintakana		
Isovanhempaispolvi:	☐ Emokasvattamo	☐ Emokanala			
Vanhempaispolvi:	☐ Emokasvattamo	☐ Emokanala			
Tuotantopolvi:	☐ Kasvattamo	☐ Kanala			
Hautomo:	☐ Hautomo				
Kanalatyyppi	☐ Lattia	☐ Kerroslattia	☐ Vinkehäkki		
Tuotantomuoto	☐ Tavanomainen tuotanto			☐ Luomutuotanto	☐ Ulkokanala
	☐ Pienimuotoinen tuotanto (MMMä 1037/2013 15 §)				
Kasvattamo/kanala on	☐ Kertatäytöinen		☐ Osastoittain kertatäytöinen	☐ Jatkuvatäytöinen	

OSA I PAKOLLISEN TERVEYSVALVONNAN TARKASTUS (Eläintautilaki 441/2013, 8 § ja MMM asetus 1037/2013, 16 §)

1. Pitopaikan parvien salmonellanäytteenotto edellisen tarkastuskäynnin jälkeen (jatka tarvittaessa erillisellä liitteellä):

Parven tunniste	Kuoriutumispäivä	Ikä nyt (vkoa)	Saapumispäivä	Lintujen lukumäärä	Tutkittu salmonellavalvontaohjelman mukaisesti: *)	
					Kyllä	Päivämäärä
					☐	
					☐	
					☐	
					☐	
					☐	
					☐	
					☐	
					☐	
					☐	
Huomautuksia:						

*) Kaikki tutkimukset kasvatus- ja tuotantokauden aikana.

Salmonellatartunta kanojen pitopaikassa

- Ilmoitus epäilystä kunnaneläinlääkärille
- Päätös taudin leviämisen estämiseksi
 - Aluehallintovirasto
- Pitopaikan muiden lintuparvienv tutkiminen
 - Kunnaneläinlääkäri
- Selvitys taudin alkuperästä ja levinneisyydestä
 - Aluehallintovirasto

Päätös taudin leviämisen estämiseksi

- Pitopaikkakohtainen
 - Uusia lintuja ei saa ottaa pitopaikkaan
 - Lintuja ei saa siirtää pitopaikan eri eläintenpitoyksiköiden välillä
 - Linnut vain teuraaksi (liha kuumennettava) tai hävitettäväksi
 - Munat vain kuumennettavaksi tai hävitettäväksi
 - munien merkitseminen
 - Lannan, kuivikkeiden, välineiden ym. käsittely
 - Suojavarusteiden puhdistus ja desinfektio
 - Koirat, kissat, haittaeläimet

Saneeraus

- Toimija laatii saneeraussuunnitelman
 - kunnaneläinlääkärille
 - Tilojen tyhjennys, puhdistus ja desinfiointi
- Kunnaneläinlääkäri valvoo suunnitelman toteuttamista
- Kunnaneläinlääkäri ottaa pintapuhtausnäytteet
 - päätöksen kumoaminen

Kustannukset

- Pakollisen terveystarkastuksen näytteenotot, tutkimukset ja tarkastuskäynnit maksaa toimija
 - Aluehallintovirasto laskuttaa tarkastuskäynnin
- Salmonellaepäilyn tai -tartunnan johdosta tehtävän näytteenoton kustannukset maksaa valtio
- Saneerauskustannuksista vastaa toimija

Lisätietoja

Lomakkeet ja ohjeet:

www.evira.fi > Tietoa Evirasta > Lomakkeet ja ohjeet >
[Salmonellavalvonta](#)

[Salmonellatutkimuksia tekevät laboratoriot](#)

www.zoonosikeskus.fi > Bakteerien aiheuttamat taudit >
[Salmonelloosi](#)

Kunnaneläinlääkärit

Lainsäädäntö

www.finlex.fi

- Eläintautilaki 441/2013
- VN asetus eläinten terveysturvonnasta-- 838/2013
- MMM asetus kanojen ja kalkkunoiden salmonellavalvonnasta 1037/2013
- MMM asetus elintarvikkeiden alkutuotannon elintarvikehygieniasta 1368/2011